Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2026/2615

2026 11 24

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2026/2615

2026 m. lapkričio 23 d.

dėl Sąjungos paramos Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) parengiamosios komisijos veiklai siekiant stiprinti jos stebėsenos bei tikrinimo pajėgumus

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 28 straipsnio 1 dalį ir 31 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2003 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Taryba priėmė ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (toliau – Strategija), kurioje nustatyta, kad veiksmingas daugiašališkumas ir esamų nusiginklavimo bei ginklų neplatinimo normų visuotinis taikymas ir įgyvendinimas yra pagrindiniai Sąjungos taikomo požiūrio elementai. Strategijoje raginama, *inter alia*, užtikrinti Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties (CTBT) ankstyvą įsigaliojimą bei visuotinimą ir stiprinti tarptautinius tikrinimo mechanizmus. Sąjunga aktyviai įgyvendina Strategiją, be kita ko, teikdama finansinius išteklius daugiašalių institucijų, pavyzdžiui, Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) parengiamosios komisijos, vykdomiems projektams remti;

(2) 2003 m. liepos 21 d. Taryba priėmė Tarybos sprendimą 2003/567/BUSP [1], kuriame numatyta, kad Europos Sąjunga, remdama CTBT ankstyvą įsigaliojimą, turi skatinti visas valstybes, kurios dar to nepadarė, nedelsiant pasirašyti ir ratifikuoti CTBT;

(3) 2003 m. lapkričio 17 d. Taryba priėmė Bendrąją poziciją 2003/805/BUSP [2] dėl daugiašalių susitarimų masinio naikinimo ginklų ir pristatymo priemonių neplatinimo srityje universalaus taikymo ir sustiprinimo. Toje bendrojoje pozicijoje, *inter alia*, raginama skatinti ankstyvą CTBT įsigaliojimą;

(4) CTBT pasirašiusios valstybės nusprendė įsteigti teisnumą turinčią Parengiamąją komisiją, kuri turi tarptautinės organizacijos statusą ir kuriai iki CTBTO įsteigimo pavedama faktiškai įgyvendinti CTBT;

(5) svarbūs Strategijos tikslai – ankstyvas CTBT įsigaliojimas bei visuotinimas ir CTBTO parengiamosios komisijos stebėsenos ir tikrinimo sistemos stiprinimas. Sąjunga nuolat rėmė šiuos tikslus, be kita ko, finansiškai prisidėdama prie Parengiamosios komisijos veiklos;

(6) Jungtinių Tautų generalinis sekretorius dokumente „Mūsų bendros ateities užtikrinimas: nusiginklavimo darbotvarkė“ pareiškė, kad CTBT stabdo ginklavimosi varžybas, suvaržydama naujų rūšių pažangių branduolinių ginklų kūrimą ir kad ji yra galinga norminė kliūtis toms valstybėms, kurios potencialiai gali siekti kurti, gaminti ir vėliau įsigyti branduolinių ginklų, pažeisdamos neplatinimo įsipareigojimus. Šie tikslai taip pat atspindėti Jungtinių Tautų Pakte dėl ateities, visų pirma 25 veiksme „Dirbsime dėl tikslo, kad pasaulyje nebūtų branduolinių ginklų“, kuriame dar kartą patvirtinamas tikslas, kad pasaulyje nebūtų branduolinių ginklų, ir raginama stiprinti nusiginklavimo ir ginklų neplatinimo architektūrą, užkirsti kelią esamų tarptautinių normų erozijai ir įgyvendinti priemones, kuriomis siekiama išvengti ginklavimosi varžybų ir užkirsti kelią branduoliniam karui. CTBT yra esminė priemonė siekiant tų tikslų;

[1] 2003 m. liepos 21 d. Tarybos sprendimas 2003/567/BUSP, įgyvendinantis Bendrąją poziciją 1999/533/BUSP dėl Europos Sąjungos įnašo skatinant greitą Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties (VBBUS) įsigaliojimą (OL L 192, 2003 7 31, p. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2003/567/oj).

[2] 2003 m. lapkričio 17 d. Tarybos bendroji pozicija 2003/805/BUSP dėl daugiašalių susitarimų masinio naikinimo ginklų ir pristatymo priemonių neplatinimo srityje universalaus taikymo ir sustiprinimo (OL L 302, 2003 11 20, p. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2003/805/oj).

(7) 2022 m. Saugumo ir gynybos strateginiame kelrodyje nurodyta, kad masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimas, plečiami branduoliniai arsenalai, naujų ginklų sistemų kūrimas ir kai kurių valstybių grasinimai panaudoti branduolinį ginklą kelia nuolatinę grėsmę, ir išreikštas Sąjungos tikslas sustiprinti konkrečius veiksmus, kuriais remiami nusiginklavimo, ginklų neplatinimo ir ginklų kontrolės tikslai;

(8) 2025 m. gruodžio 1 d. Rezoliucijoje 80/70 dėl CTBT Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja dar kartą patvirtino CTBT svarbą ir paragino visas valstybes, kurios dar nėra pasirašiusios ir ratifikavusios CTBT, visų pirma devynias valstybes, kurių ratifikavimas būtinas, kad Sutartis įsigaliotų, kuo greičiau tai padaryti. Rezoliucijoje taip pat pabrėžta, kad svarbu išlaikyti tempą siekiant užbaigti visus tikrinimo režimo elementus ir parengti planus bei skirti pakankamai išteklių jo ilgalaikiam tvarumui užtikrinti;

(9) įgyvendinant Strategiją, Taryba priėmė tris bendruosius veiksmus ir šešis sprendimus dėl paramos CTBTO parengiamosios komisijos veiklai, t. y. bendruosius veiksmus 2006/243/BUSP ([3]), 2007/468/BUSP ([4]) ir 2008/588/BUSP ([5]), bei sprendimus 2010/461/BUSP ([6]), 2012/699/BUSP ([7]), (BUSP) 2015/1837 ([8]), (BUSP) 2018/298 ([9]), (BUSP) 2020/901 ([10]) ir (BUSP) 2023/2064 ([11]). Todėl ilgalaikė Sąjungos parama turėtų būti teikiama toliau;

(10) šio sprendimo techninis įgyvendinimas turėtų būti patikėtas CTBTO parengiamajai komisijai, kuri, atsižvelgiant į jos unikalias ekspertines žinias ir pajėgumus, grindžiamus Tarptautinės stebėsenos sistemos (TSS) tinklu (jį sudaro daugiau kaip 337 įrenginiai visame pasaulyje) ir Tarptautiniu duomenų centru (IDC), yra vienintelė tarptautinė organizacija, turinti gebėjimų ir legitimumo įgyvendinti šį sprendimą. Sąjungos remiamus veiksmus galima finansuoti tik nebiudžetiniu įnašu CTBTO parengiamajai komisijai,

([3]) 2006 m. kovo 20 d. Tarybos bendrieji veiksmai 2006/243/BUSP dėl paramos Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) parengiamosios komisijos veiklai mokymo ir gebėjimų stiprinimo tikrinimo tikslu srityse bei įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 88, 2006 3 25, p. 68, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2006/243/oj).

([4]) 2007 m. birželio 28 d. Tarybos bendrieji veiksmai 2007/468/BUSP dėl paramos Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) parengiamosios komisijos veiklai jos stebėsenos bei tikrinimo gebėjimams stiprinti ir įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 176, 2007 7 6, p. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2007/468/oj).

([5]) 2008 m. liepos 15 d. Tarybos bendrieji veiksmai 2008/588/BUSP dėl paramos Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) parengiamosios komisijos veiklai siekiant stiprinti jos stebėsenos bei tikrinimo gebėjimus ir įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 189, 2008 7 17, p. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2008/588/oj).

([6]) 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimas 2010/461/BUSP dėl paramos Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) Parengiamosios komisijos veiklai siekiant stiprinti jos stebėsenos bei tikrinimo pajėgumus ir įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 219, 2010 8 20, p. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/461/oj).

([7]) 2012 m. lapkričio 13 d. Tarybos sprendimas 2012/699/BUSP dėl Sąjungos paramos Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos Parengiamosios komisijos veiklai siekiant stiprinti jos stebėsenos bei tikrinimo pajėgumus ir įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 314, 2012 11 14, p. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/699/oj).

([8]) 2015 m. spalio 12 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2015/1837 dėl Sąjungos paramos Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) Parengiamosios komisijos veiklai siekiant stiprinti jos stebėsenos bei tikrinimo pajėgumus ir įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 266, 2015 10 13, p. 83, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1837/oj).

([9]) 2018 m. vasario 26 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2018/298 dėl Sąjungos paramos Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) parengiamosios komisijos veiklai siekiant stiprinti jos stebėsenos bei tikrinimo pajėgumus ir įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 56, 2018 2 28, p. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/298/oj).

([10]) 2020 m. birželio 29 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2020/901 dėl Sąjungos paramos Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) parengiamosios komisijos veiklai siekiant stiprinti jos stebėsenos bei tikrinimo pajėgumus ir įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 207, 2020 6 30, p. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/901/oj).

([11]) 2023 m. rugsėjo 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2023/2064 dėl Sąjungos paramos Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) parengiamosios komisijos veiklai siekiant stiprinti jos stebėsenos bei tikrinimo pajėgumus (OL L 238, 2023 9 27, p. 122, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2064/oj).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Siekdama įgyvendinti Strategiją, ES visuotinę Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategiją bei Saugumo ir gynybos strateginį kelrodį, Sąjunga operaciniais veiksmais toliau remia CTBTO parengiamosios komisijos veiklą.

2. 1 dalyje nurodytų veiksmų tikslai:

a) stiprinti CTBT stebėsenos ir tikrinimo sistemos pajėgumus;

b) stiprinti CTBT pasirašiusių valstybių gebėjimus vykdyti tikrinimo pareigas pagal CTBT ir sudaryti joms sąlygas visiškai išnaudoti jų dalyvavimo taikant CTBT režimą privalumus;

Šiomis pastangomis veiksmais taip pat remiamas CTBT visuotinimas bei įsigaliojimas.

3. Išsamus veiksmų aprašymas pateikiamas priede.

2 straipsnis

1. Už šio sprendimo įgyvendinimą atsakingas Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis).

2. 1 straipsnyje nurodytų veiksmų techninį įgyvendinimą vykdo CTBTO parengiamoji komisija.

3. CTBTO parengiamoji komisija tą užduotį vykdo vyriausiojo įgaliotinio atsakomybe. Tuo tikslu vyriausiasis įgaliotinis su CTBTO parengiamąja komisija sudaro būtinus susitarimus.

3 straipsnis

1. 1 straipsnyje nurodytiems Sąjungos finansuojamiems veiksmams įgyvendinti skiriama finansinė orientacinė suma yra 5 199 996,70 EUR.

2. Išlaidos, finansuojamos 1 dalyje nustatyta orientacine suma, tvarkomos laikantis Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų taisyklių ir procedūrų.

3. Komisija prižiūri, kad iš 1 dalyje nurodytos sumos finansuojamos išlaidos būtų tinkamai tvarkomos. Tuo tikslu ji su CTBTO parengiamąja komisija sudaro susitarimą dėl įnašo. Susitarime dėl įnašo nustatoma, kad CTBTO parengiamoji komisija turi užtikrinti Sąjungos įnašo dydį atitinkantį jo matomumą.

4. 3 dalyje nurodytą susitarimą Komisija stengiasi sudaryti kuo greičiau po šio sprendimo įsigaliojimo. Ji praneša Tarybai apie visus sunkumus to proceso metu ir susitarimo sudarymo datą.

4 straipsnis

1. Vyriausiasis įgaliotinis pateikia Tarybai šio sprendimo įgyvendinimo ataskaitą, grindžiamą reguliariai teikiamomis CTBTO parengiamosios komisijos ataskaitomis. Tos ataskaitos yra Tarybos atliekamo vertinimo pagrindas.

2. Komisija teikia informaciją apie 1 straipsnyje nurodytų veiksmų įgyvendinimo finansinius aspektus.

5 straipsnis

1. Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

2. Šis sprendimas nustoja galioti praėjus 36 mėnesiams nuo 3 straipsnio 3 dalyje nurodyto susitarimo sudarymo dienos. Tačiau jeigu per šešių mėnesių laikotarpį nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos susitarimas nesudaromas, šis sprendimas nustoja galioti.

Priimta Briuselyje 2026 m. lapkričio 23 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. HEYDON

PROJEKTO DOKUMENTAS

PARAMA VISUOTINIO BRANDUOLINIŲ BANDYMŲ UŽDRAUDIMO SUTARTIES ORGANIZACIJOS (CTBTO) PARENGIAMOSIOS KOMISIJOS VEIKLAI

Bendra informacija

Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutartimi (toliau – CTBT) draudžiami visi branduoliniai bandomieji sprogdinimai. Praėjus trisdešimčiai metų nuo jos pateikimo pasirašyti, ji tebėra vienas iš esminių tarptautinės ginklų neplatinimo struktūros elementų, kuriuo prisidedama prie tarptautinės taikos ir saugumo. Tai yra saugumo ir pasitikėjimo stiprinimo priemonė, kuria ribojamas naujo branduolinio ginklo kūrimas ir esamo branduolinio arsenalo tobulinimas.

Sutartis grindžiama pažangiausiu tikrinimo režimu. Tarptautinė stebėsenos sistema (toliau – TSS) kartu su Tarptautiniu duomenų centru (toliau – TDC) užtikrina nuolatinį tikralaikių duomenų srautą, kad būtų galima aptikti ir įvertinti įvykius, kurie galėtų turėti branduolinio bandomojo sprogdinimo požymių. TSS sudaro 337 objektai visame pasaulyje, o TDC renka, tvarko ir analizuoja duomenis ir išplatina gautą informaciją CTBT pasirašiusioms valstybėms. Rengdamasi šios sutarties įsigaliojimui, Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos parengiamoji komisija (toliau – Parengiamoji komisija) taip pat plėtoja savo patikrinimo vietoje pajėgumus, kartu toliau dėdama pastangas siekiant sutarties visuotinimo.

Tebėra būtina išlaikyti ir toliau stiprinti CTBT tikrinimo režimą. Keičiantis technologinėms, mokslinėms ir geopolitinėms sąlygoms, labai svarbios yra tvarios investicijos ir tarptautinis bendradarbiavimas, kad būtų išsaugotas tikrinimo režimo veiksmingumas, patikimumas ir operacinė parengtis ir užtikrinamas ilgalaikis jo tvarumas.

Bendras tikslas

Bendras projekto tikslas – prisidėti prie tarptautinės taikos ir saugumo, pasitikėjimo stiprinimo ir visuotinės branduolinio ginklo neplatinimo struktūros stiprinimo remiant CTBT pagal Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnį siekiant išsaugoti taiką, užkirsti kelią konfliktams ir stiprinti tarptautinį saugumą.

Konkretūs tikslai

Įgyvendinant projektą:

1) bus stiprinama CTBTO vykdoma tarptautinė stebėsena ir tikrinimo režimas;

2) bus stiprinami CTBT pasirašiusių valstybių gebėjimai vykdyti tikrinimo pareigas pagal CTBT ir joms bus sudarytos sąlygos visiškai pasinaudoti jų dalyvavimo taikant CTBT režimą privalumais.

Šiomis pastangomis projektu taip pat bus remiamas CTBT visuotinimas ir įsigaliojimas.

Įgyvendinimo metodas

Projektas bus įgyvendinamas taikant koordinuotą dviejų ramsčių metodą, kuriuo bus stiprinami CTBT tikrinimo režimo techniniai pagrindai ir CTBT pasirašiusių valstybių gebėjimai veiksmingai dalyvauti taikant tą režimą.

Pagal pirmąjį ramstį daugiausia dėmesio skiriama technologijų ir mokslinės infrastruktūros, kuria grindžiama CTBTO tarptautinė stebėsenos sistema, duomenų analizė ir pasirengimas patikrinimams vietoje, konsolidavimui ir tobulinimui. Tai apima pagalbinių seisminių (toliau – PS) stočių palaikymą, pernešimo atmosferoje modeliavimo (toliau – ATM) tobulinimą ir tolesnį patikrinimo vietoje priemonių plėtojimą, taip užtikrinant tikrinimo režimo patikimumą, atsparumą ir ilgalaikį tvarumą.

Pagal antrąjį ramstį daugiausia dėmesio skiriama gebėjimų stiprinimui, sudarant sąlygas CTBT pasirašiusioms valstybėms, visų pirma besivystančioms šalims, aktyviai prisidėti prie CTBT tikrinimo režimo ir organizacijos darbo ir gauti iš jų naudos. Juo taip pat skatinamas įtraukus dalyvavimas įgyvendinant tikslines moterims ir jaunimui skirtas iniciatyvas.

Numatomi gaviniai

— Prižiūrimos arba remontuojamos ne mažiau kaip 6 PS stotys. Geresnis patvirtintų duomenų prieinamumas – tai matyti iš sutrumpėjusio neveikimo laiko ir stabilaus techniškai prižiūrimų ar remontuojamų stočių veikimo.

— Modernizuota Virtualaus duomenų panaudojimo centro (toliau – VDPC) programinė įranga. Tai apima specialią VDPC saityno sąsają, FDSN reikalavimus atitinkančią prieigą prie bangos formos duomenų, didesnį naudotojų saugumą taikant specialiai pritaikytus leidimus, supaprastintą API integraciją, pritaikytas duomenų užklausų paslaugas ir atnaujintą serverių infrastruktūrą su atnaujintu ir optimizuotu duomenų valdymu.

— Sukurta veiksminga ir patikima ATM operacinio modeliavimo konfigūracija. Pagrindiniai gaviniai apima atnaujintą veiklos lyginamąją analizę ir rekomendacijas, kompiuterinės infrastruktūros gaires, bendruomenės pamatinę sistemą, suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą ir žinių perdavimo veiklą.

— Sukurtas Šaltinio charakteristikų vertinimo ir loginės analizės programinės įrangos (toliau – STARS) prototipas. Gaviniai apima lyginamąjį rinkinį, techninių dokumentų rinkinį ir mokymo programą.

— Seismininių įvykių apdorojimo pajėgumai sustiprinti naujomis NET-VISA programinės įrangos funkcijomis, taip geriau užtikrinant, kad kasdieniai biuleteniai būtų išleidžiami laiku, ir padidinant stebėsenos veiksmingumą.

— Hidroakustinių įvykių apdorojimo pajėgumai sustiprinti naujomis PMCC grindžiamomis funkcijomis NDC pakete, gerinant nacionalinių duomenų centrų (toliau – NDC) galimybes atkurti TDC hidroakustinius produktus.

— Japonijoje eksploatuojamos ir prižiūrimos trys kilnojamosios radioaktyviojo ksenono stebėsenos sistemos, kuriomis padedama geriau suprasti radioaktyviojo ksenono fono kintamumą ir atlikti CTBT tikrinimą.

— Sukurti du nauji patikrinimo vietoje lauko laboratorijos moduliai, kuriuose yra laboratorijos radionuklidų komponentas. Gaviniai apima standartizuotas veiklos procedūras ir konfigūracijas, parengtas tiek radionuklidų, tiek inertinių dujų komponentams patikrinimo vietoje lauko laboratorijoje.

— Siekiant stiprinti NDC darbuotojų gebėjimus, surengti trys regioniniai mokymo kursai ir (arba) praktiniai seminarai ir du mokymų „SeisComp“ kursai, ypatingą dėmesį skiriant moterų dalyvavimo skatinimui.

— Įrengta ir prižiūrima iki dvylikos gebėjimų stiprinimo sistemų seismininiams, hidroakustiniams, infragarso (SHI) ir radionuklidų duomenims gauti, apdoroti ir analizuoti.

— Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regione surengtas vienas regioninis įvadinis kursas patikrinimo vietoje klausimais (RIC-27), kurio metu suorganizuoti mokymai CTBT pasirašiusių valstybių techniniams ekspertams.

— Kiekvienoje du kartus per metus rengiamoje Tikrinimo darbo grupės sesijoje 2027 m. ir 2028 m. dalyvauja ne mažiau kaip 13 techninių ekspertų iš CTBT pasirašiusių besivystančių šalių.

— Sustiprinta CTBT jaunųjų lyderių grupė, kaip jaunųjų specialistų ir studentų įsitraukimo ir informavimo platforma. Daugiau kaip 50 jaunuolių apmokomi pasitelkiant tikslines gebėjimų stiprinimo iniciatyvas ir tinklaveikos galimybes, taip pat užmezgamos strateginės partnerystės su kitomis organizacijomis.

— Per du 2027–2029 m. mentorystės programos ciklus remiama ne mažiau kaip 40 karjerą pradedančių moterų, jos naudojasi individualia mentoryste, dalyvauja profesinio tobulėjimo veikloje, naudojasi tinklaveikos galimybėmis ir bendradarbiauja su CTBTO ekspertais ir partneriais.

— CTBTO kasmet vykdo įvairią veiklą lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo srityje.

Trukmė

Bendra planuojama veiksmų trukmė yra 36 mėnesiai.

Pirmasis ramstis: technologijų ir mokslinės infrastruktūros stiprinimas

Pirmuoju ramsčiu siekiama konsoliduoti ir sustiprinti CTBTO tarptautinės stebėsenos sistemos technologinius ir mokslinius pagrindus, duomenų analizės pajėgumus ir pasirengimą atlikti patikrinimus vietoje.

Sertifikuotų TSS pagalbinių seismininių stočių palaikymas

Bendra informacija

Projektu reaguojama į nuolatinį iššūkį išlaikyti 120 Tarptautinės stebėsenos sistemos pagalbinių seismininių stočių, kurios yra svarbi CTBT tikrinimo režimo dalis, veikimo rezultatus. Nors atsakomybė už stoties eksploatavimą ir techninę priežiūrą tenka priimančiosioms šalims, dėl ribotų nacionalinių išteklių stoties veikimas ir patikimumas gali laipsniškai prastėti.

Vykdant veiklą daugiausia dėmesio bus skiriama tikslinei techninei priežiūrai ir trikdžių šalinimui nepakankamai gerai veikiančiose stotyse, pirmenybę teikiant stotims šalyse, kuriose esama finansinių apribojimų (visų pirma gaunančiose EBPO OPV). Pagrįstais atvejais taip pat bus įgyvendinamos prevencinės techninės priežiūros priemonės, kad būtų padidintas atsparumas ir sumažinta būsimų atjungimų rizika. Intervencinės priemonės gali apimti pasenusios arba eksploatuoti netinkamos įrangos pakeitimą ir elektros energijos tiekimo, įžeminimo sistemų bei pagalbinės infrastruktūros tobulinimą.

Vizitų stotyse ir techninės paramos misijų vietoje metu operatoriams bus suteikta praktinių gairių ir praktinių mokymų, kad būtų sustiprinti jų gebėjimai savarankiškai eksploatuoti, prižiūrėti ir šalinti gedimus stotyse. Šios pastangos papildo platesnę gebėjimų stiprinimo veiklą, įskaitant Vienos tarptautiniame centre rengiamus stočių operatoriams skirtus techninio mokymo kursus.

Numatomi rezultatai

— Pagerintas tikslinių TSS pagalbinių stočių veikimas ir patikimumas vykdant techninę priežiūrą ir atnaujinant įrangą.

— Sustiprinti stoties operatorių gebėjimai eksploatuoti pagalbines stotis, prižiūrėti jas ir šalinti gedimus.

Numatomi gaviniai

— Ne mažiau kaip 6 TSS pagalbinėse stotyse atlikti techninės priežiūros, įrangos pakeitimo ir infrastruktūros patobulinimo darbai.

— Geresnis patvirtintų duomenų prieinamumas.

Hidroakustinės stoties duomenų apdorojimas naudojant DTK-PMCC

Bendra informacija

Siūlomu darbu siekiama pašalinti esamus apribojimus, trukdančius nacionaliniams duomenų centrams (NDC) atkurti TDC pateiktas hidroakustines savybes ir įvykius. Hidroakustiniai duomenys TDC apdorojami naudojant signalo aptikimo ir savybių išskyrimo (angl. *Detection and Features eXtraction*) (DFX), stočių duomenų apdorojimo (angl. *Station Processing*) (*StaPro*) ir hidroakustinio signalo azimuto ir lėtumo įvertinimo (angl. *Hydro Azimuth and Slowness Estimator*) (HASE) algoritmus, kuriais aptinkami hidroakustiniai signalai, išskiriamos savybės ir apskaičiuojami šaltinio parametrai. Nors NDC paketas padeda apdoroti hidroakustinius duomenis, šiuo metu jame nėra įdiegta HASE funkcinė galimybė, todėl ribojamos galimybės atkurti TDC produktus.

Remiantis ankstesnių plėtros darbų rezultatais, vykdant projektą toliau bus pritaikomas laipsniškai vykdomos daugiakanalės koreliacijos (angl. *Progressive Multi-Channel Correlation*) (PMCC) algoritmas hidroakustiniams signalams analizuoti, ir patvirtintas jo tinkamumas. PMCC algoritmas jau yra įtrauktas į NDC paketą ir gali atkurti TDC DFX ir *StaPro* rezultatus, be to, pasiekta daug žadančių rezultatų išskiriant hidroakustines savybes ir atkuriant HASE rezultatus. Įgyvendinus projektą, bus užbaigtas šių pajėgumų plėtojimas, todėl NDC galės generuoti hidroakustines savybes ir įvykius pagal TDC nustatytus duomenų apdorojimo principus, be to, bus sustiprinti hidroakustinės analizės pajėgumai visame CTBT tikrinimo režime.

Numatomas rezultatas

— Didesni visų NDC pajėgumai, naudojant į NDC paketą integruotą PMCC, atkurti TDC pateiktas hidroakustines savybes ir įvykius – užtikrinamas didesnis suderinamumas su TDC produktais ir stiprinami hidroakustinės analizės pajėgumai visame CTBT tikrinimo režime.

Numatomi gaviniai

— Patvirtinta PMCC grindžiama metodika, skirta TDC hidroakustinių duomenų apdorojimo rezultatams atkurti.

— (G)PMCC efektyvumo vertinimas hidroakustinių fazių klasifikavimo, savybių išskyrimo ir įvykių generavimo srityse.

— *StaPro* ir HASE duomenų atkūrimas.

— TDC sistemose ir NDC pakete įdiegti PMCC hidroakustinių duomenų apdorojimo pajėgumai.

— Patobulinta (G)PMCC programinė įranga, skirta atkurti TDC pateiktas hidroakustines savybes ir įvykius.

— Naudotojo dokumentai ir praktinės gairės dėl hidroakustinių duomenų apdorojimo naudojant (G)PMCC.

CTBTO virtualaus duomenų panaudojimo centro (VDPC) modernizavimas

Bendra informacija

CTBTO virtualus duomenų panaudojimo centras (VDPC) suteikia tyrėjams ir mokslo įstaigoms prieigą prie TSS ir TDC duomenų civilinėms bei mokslinėms reikmėms. Nuo VDPC įsteigimo 2011 m., remiant Europos Sąjungai, visame pasaulyje įgyvendinta daugiau kaip 230 mokslinių tyrimų projektų, kuriais prisidėta prie mokslinių publikacijų rengimo, pranešimų pristatymo konferencijose ir stebėsenos metodikų tobulinimo.

Šiuo metu naudojama platforma grindžiama pasenusia infrastruktūra ir pasenusiais paramos procesais. Naudotojų galimybės savarankiškai prieiti prie duomenų ir naudotis TDC duomenų baze yra ribotos, todėl jiems dažnai reikia techninės pagalbos. Be to, vykdydama kai kurias duomenų užklausas, ypač susijusias su radionuklidų duomenimis, Parengiamoji komisija turi tuos duomenis tvarkyti ir pateikti rankiniu būdu, todėl mažėja veiklos efektyvumas.

Įgyvendinant projektą bus modernizuojamas VDPC: atnaujinama infrastruktūra, įdiegiamos Skaitmeninių seismografų tinklų federacijos (FDSN) paslaugos, skirtos prieigai prie bangos formos duomenų, gerinamas naudotojų valdymas ir saugumas, taip pat kuriama nauja internetinė platforma duomenų užklausoms teikti ir tvarkyti. Šiais patobulinimais bus supaprastintas duomenų teikimas, sumažintas administracinio darbo krūvis ir naudotojams suteikta veiksmingesnė ir saugesnė prieiga prie CTBTO duomenų išteklių.

Numatomi rezultatai

— Geresnė naudotojų patirtis.

— Didesnis saugumas ir naudotojų valdymas.

— Didesnis veiklos efektyvumas dėl supaprastintų duomenų užklausų ir atsakymų pateikimo procesų.

— Indėlis į mokslinius tyrimus ir inovacijas.

Numatomi gaviniai

— Nauja naudotojo sąsaja.

— FDSN paslaugų įgyvendinimas siekiant užtikrinti prieigą prie bangos formos duomenų.

— Nauji, saugesni naudotojų profiliai.

— Individualizuota paslauga, kuria naudotojui teikiami duomenys iš VDPC serverio.

— Atnaujintas serveris.

— Atnaujintas vadovas.

BEST-ATM – strateginio ATM lyginamoji analizė ir vertinimas

Bendra informacija

Pernešimo atmosferoje modeliavimas (ATM) imituoja dujų ir dalelių pernešimą bei sklaidą atmosferoje ir yra itin svarbus radionuklidų stebėsenos komponentas. Juo prisidedama prie sutarties tikrinimo, padėties vertinimo ir pasitikėjimo stiprinimo priemonių, nes sudaromos sąlygos stebimas radionuklidų koncentracijas priskirti prie galimų jų šaltinio regionų. Dabartinė operacinio modeliavimo sistema jau daugelį metų teikia patikimą paramą; tačiau dėl modeliavimo metodų, duomenų asimiliavimo ir kompiuterinės įrangos galimybių pažangos, taip pat kintančių analitinių reikalavimų reikia sistemingai iš naujo įvertinti taikomus veiklos metodus.

Vykdant numatytus darbus bus lyginamos ir vertinamos operacinės ATM konfigūracijos, siekiant nustatyti veiksmingiausius radionuklidų stebėsenos metodus. Be kita ko, bus vertinamas esamų metodikų tolesnis tinkamumas, nustatomos jų tobulinimo galimybės ir vertinamos papildomos modeliavimo strategijos, siekiant padidinti operacijų rezultatų patikimumą ir pasitikėjimą jais. Be to, atliekant šį darbą bus nustatytas įrodymais grindžiamas pagrindas būsimam kompiuterinės infrastruktūros planavimui, įvertinant ryšį tarp modeliavimo rezultatų, operacinių reikalavimų ir išteklių poreikių.

Numatomi rezultatai

— Sustiprinti moksliniai ir operatyviniai radionuklidų stebėsenos pagrindai.

— Didesnis pasitikėjimas operacinio modeliavimo rezultatais.

— Didesnis stebėsenos sistemos atsparumas ir geresnis pasirengimas ateičiai.

— Geresnis pagrindas strateginiams sprendimams priimti ir infrastruktūros planavimui.

Numatomi gaviniai

— Veiklos lyginamosios analizės ir vertinimo ataskaita.

— Rekomendacijų rinkinys, skirtas būsimam operaciniam modeliavimui.

— Kompiuterinės įrangos reikalavimai ir kompiuterinės infrastruktūros gairės.

— Bendruomenės pamatinė sistema ir dokumentacija.

— Suinteresuotųjų šalių dalyvavimas ir žinių perdavimo veikla.

Integruota neapibrėžties sistema naujosios kartos ATM grindžiamiems TDC produktams (IUF-ATM)

Bendra informacija

ATM yra naudojamas kartu su radionuklidų matavimų duomenimis siekiant nustatyti galimus aptiktų radionuklidų šaltinio regionus, ir tai yra svarbi CTBT tikrinimo priemonė. Tačiau tiek matavimų, tiek modeliavimo rezultatams būdingos neapibrėžtys, todėl, siekiant atlikti informacija grindžiamą analizę ir priimti pagrįstus sprendimus, būtina kiekybiškai jas įvertinti.

Gavusi ES paramą, CTBTO sukūrė bendrą sistemą, skirtą neapibrėžtims, susijusioms su oro sąlygomis ir ATM, kiekybiškai įvertinti. Remiantis šiuo pagrindu, siūloma informaciją apie neapibrėžtį tiesiogiai įtraukti į ATM grindžiamus TDC produktus ir funkcijas. Taip reaguojama į CTBT pasirašiusių valstybių prašymus, kad ATM produktuose būtų aiškiau nurodoma neapibrėžtis, taip pat didinama radionuklidų vertinimų ir stebėsenos produktų analitinė vertė ir praktinis pritaikomumas.

Numatomi rezultatai

— Platesnis ATM produktų, kuriais atsižvelgiama į neapibrėžtį, naudojimas vertinant radionuklidų aptikimus ir tinklo veiklos efektyvumą.

— Geresni CTBT pasirašiusių valstybių tikrinimo pajėgumai, leidžiantys atsižvelgti į ATM neapibrėžtį vertinant radionuklidų aptikimus – didinamas vertinimų patikimumas ir mažinama šališkų interpretacijų tikimybė.

— Į kasdienius darbo procesus ir ataskaitas integravus ATM funkcines galimybes, kuriomis atsižvelgiama į neapibrėžtį – sustiprinta TDC operacinė parengtis.

Numatomi gaviniai

— Stebėjimo zonos (angl. *Fields of Regard*) (FOR), kurias nustatant atsižvelgiama į neapibrėžtį ir kurios padeda nustatyti šaltinio regioną.

— Šaltinio rekonstrukcijos produktai, papildyti neapibrėžties, susijusios su vieta, laiku ir taršos intensyvumu, įverčiais.

— Duomenų sintezės produktai, kuriuose integruojama radionuklidų ir bangos formos informacija, atsižvelgiant į neapibrėžtį.

Šaltinio charakteristikų vertinimo ir loginės analizės programinė įranga (STARS)

Bendra informacija

Plečiantis civilinei branduolinei veiklai, didėja pasaulinis radioaktyviojo ksenono foninis lygis, todėl tampa vis sunkiau atskirti kasdienius pramoninius išmetamus teršalus nuo CTBT tikrinimui aktualių pėdsakų. Be to, dėl didėjančio TSS inertinių dujų duomenų kiekio ekspertams tenka vis didesnis duomenų analizės krūvis.

Siekiant įveikti šiuos iššūkius, pasitelkus STARS bus sukurtas įrankio prototipas, kuris padės atlikti pirminį su pramonės sektoriumi susijusio radioaktyviojo ksenono galimų šaltinio vietų apibūdinimą ir įvertinti jo išmetamą kiekį. Pasitelkus struktūruotą ir skaidrią analizės sistemą, šiuo įrankiu bus užtikrintas nuoseklesnis šaltinio charakteristikų vertinimas ir juo bus remiamasi ateityje vertinant įgyvendinamumą.

Numatomi rezultatai

— Taikant struktūruotus atvirkštinio modeliavimo procesus, geresni pajėgumai vertinti ir nustatyti su pramonės sektoriumi susijusio radioaktyviojo ksenono šaltinius.

— Greitesni ir nuoseklesni vertinimai.

— Sustiprinti analitiniai gebėjimai rengiant darbuotojų mokymus ir taikant STARS.

— Didesnis tvarumas ir žinių perdavimas taikant dokumentuotas, skaidrias ir atnaujinamas metodikas.

— Tvirtesnė bendradarbiavimo sistema, skirta duomenų suliejimo metodams vertinti ir ateityje integruoti.

Numatomi gaviniai

— Prototipas „STARS v1.0“, skirtas pirminiam su pramonės sektoriumi susijusio radioaktyviojo ksenono išmetimo šaltinio charakteristikų apibūdinimui taikant ATM ir inferencijos metodus.

— Jau įvykusių ir simuliacinių scenarijų lyginamasis rinkinys, skirtas padėti įvertinti veiksmingumą ir įgyvendinamumą.

— Techniniai ir naudotojo dokumentai, padedantys užtikrinti įgyvendinimą, skaidrumą ir ilgalaikį priežiūrumą.

— Mokymo programa, pagal kurią ekspertai gali taikyti STARS analitiniame darbe ir veiklos scenarijuose.

Pagalba analitikams, stebintiems pakartotinių seisminių smūgių sekas. NET-VISA

Bendra informacija

TDC analitikai paprastai peržiūri apie 100 seisminių įvykių per dieną, o stebėdami intensyvių pakartotinių seisminių smūgių sekas – iki 300 įvykių ar daugiau. Staigiai padidėjus darbo krūviui veikla ima strigti, o tai trukdo rengti išsamias įvykio peržiūras ir uždelsiamas TDC biuletenių rengimas.

Šiai problemai spręsti įgyvendinant projektą bus diegiama programinė įranga, leidžianti greitai nustatyti ir apdoroti seisminių smūgių sekas naudojant gerai išbandytą sutampančių signalų empirinio apdorojimo algoritmą (angl. *Empirical Matched Field Processing*) (EMFP). Šis įrankis aptinka panašių seisminių įvykių grupes, todėl leis analitikams atpažinti, kurie smūgiai yra pakartotiniai (sekos), o kurie pavieniai, ir juos apdoroti. Šie pajėgumai pagerins darbo srauto efektyvumą didelio darbo krūvio laikotarpiais, padės laiku išleisti TDC produktus ir padidins gebėjimą reaguoti vykdant stebėsenos operacijas.

Numatomi rezultatai

— Geresnė automatinių seisminių biuletenių kokybė ir patikimumas – suteikiamas tvirtesnis pagrindas analitikų atliekamai peržiūrai.

— Veiksmingesnis savalaikis seisminių įvykių apdorojimas didelio masto seisminių smūgių sekų metu – padedama laiku išleisti kasdienius TDC biuletenius (peržiūrėtų įvykių biuletenis).

— Geresnis seisminių įvykių susiejimas – dėl to prieš analitikui atliekant peržiūrą gaunamas tikslesnis ir nuoseklesnis įvykio apibūdinimas.

Numatomi gaviniai

— Paramos analitikams įrankis, integruotas į analitikų atliekamos peržiūros sistemą, leidžiantis veiksmingai nustatyti ir apdoroti seisminių smūgių sekas.

— NET-VISA siejiklis, sustiprintas integruojant EMFP aptinkamus signalus – gerinamas signalų susiejimas ir automatinių seisminių biuletenių kokybė.

Kilnojamųjų inertinių dujų sistemų eksploatavimas Japonijoje

Bendra informacija

Radioaktyvieji ksenono izotopai išsiskiria tiek branduolinių sprogimų metu, tiek eksploatuojant civilinius branduolinius įrenginius, todėl žinios apie civilinės kilmės radioaktyviojo ksenono foną yra būtinos atliekant CTBT tikrinimą. Supratimas, kaip radioaktyviojo ksenono koncentracija kinta laikui bėgant ir vietos atžvilgiu, padeda geriau išsiaiškinti TSS aptinkamus signalus ir geriau įvertinti tinklo veiklos efektyvumą.

Gavusi ES paramą, CTBTO sukūrė ir eksploatuoja kilnojamųjų radioaktyviojo ksenono sistemų tinklą trijose vietose Japonijoje, t. y. Honorobėje, Mutsu ir Fukuokoje (veikia kartu su TSS stotimi Takasakyje). Planuojamos veiklos tikslas – nuolatinis duomenų rinkimas, remiantis numatoma Japonijos vyriausybės finansine parama. Reikalingas papildomas finansavimas, kad per ateinančius dvejus metus būtų galima tęsti eksploatavimo ir techninės priežiūros veiklą ir užtikrinti nepertraukiamą duomenų rinkimą.

Vykdant minėtą veiklą parengtu duomenų rinkiniu bus dalijamasi su CTBT pasirašiusiomis valstybėmis ir tyrėjais; tai padės geriau suprasti radioaktyviojo ksenono foninius lygius ir jų poveikį CTBT tikrinimo veiklai.

Numatomi rezultatai

— Išsamesnės žinios apie radioaktyviojo ksenono matavimų kintamumą erdvės ir laiko atžvilgiu – tai leidžia geriau suprasti, kiek informacijos galima gauti atliekant matavimus vienoje TSS stotyje.

Numatomi gaviniai

— Nepertraukiamas trijų Japonijoje esančių radioaktyviojo ksenono stebėsenos sistemų veikimas – nuolat atliekami matavimai.

— Duomenų rinkinys, padedantis analizuoti radioaktyviojo ksenono foninės koncentracijos kintamumą erdvės ir laiko atžvilgiu.

Patikrinimų vietoje lauko laboratorijų infrastruktūros modernizavimas

Bendra informacija

Pagal CTBT numatyta, kad, įvykus branduoliniam sprogimui, atliekamas patikrinimas vietoje, kad būtų išsiaiškinta, ar sprogimas įvyko pažeidžiant Sutartį. Šiems pajėgumams remti Parengiamoji komisija užtikrina, kad būtų kuriama ir prižiūrima įranga, procedūros ir dislokavimo koncepcijos, kurių reikia, kad patikrinimo vietoje operacijos būtų veiksmingos.

Patikrinimų vietoje lauko laboratorija yra pagrindinis šių pajėgumų komponentas, joje atliekami aplinkos mėginių, paimtų patikrinimo metu, matavimai ir analizė vietoje. Dabartinė 2013 m. sukurta radionuklidų (RN) laboratorijos infrastruktūra 2014 m. buvo dislokuota integruotų lauko pratybų metu ir yra toliau naudojama vykdant atnaujinimo ir priežiūros veiklą.

Pastarąjį dešimtmetį Parengiamoji komisija pradėjo taikyti modulinę standartizuotą dislokavimo koncepciją, grindžiamą specializuotais skraidinimo moduliais, sukurtais taip, kad būtų didinamas transportavimo efektyvumas ir sudaromos sąlygos greitam dislokavimui. Nors patikrinimų vietoje lauko laboratorijos inertinių dujų komponentas jau sėkmingai perkeltas į šią naują sistemą ir išbandytas 2024 m. didelio masto lauko pratybose, RN komponentas tebėra priklausomas nuo senosios infrastruktūros.

Vykdant šią veiklą bus modernizuojamas patikrinimų vietoje lauko laboratorijos RN komponentas: laboratorinė įranga integruojama į standartizuotą dislokavimo sistemą, taip pagerinant transportavimo galimybes, įrangos apsaugą ir operacinę parengtį būsimiems dislokavimams patikrinimams vietoje atlikti.

Numatomi rezultatai

— Geresnė CTBT tikrinimo režimo patikrinimų vietoje komponento parengtis, patikimumas ir dislokavimo galimybės.

— Geresnė laboratorinės įrangos apsauga, transportavimas, dislokavimas ir perdavimas eksploatuoti patikrinimų vietoje operacijų metu.

— Geresnė operacinė parengtis taikant inžinerinius sprendimus, kuriais remiamas saugus ir veiksmingas esamos laboratorinės įrangos naudojimas.

— Suderintos radionuklidų ir inertinių dujų laboratorijų komponentų dislokavimo ir naudojimo koncepcijos, taip tikrinimo grupėms palengvinant jų taikymą.

Numatomi gaviniai

— Du patobulinti patikrinimų vietoje lauko laboratorijos moduliai, skirti RN komponentui, integruoti į standartizuotą skraidinimo modulių dislokavimo sistemą, kad būtų užtikrintas jų saugus transportavimas ir greitas dislokavimas.

— Standartizuotos RN ir inertinių dujų laboratorijų komponentų eksploatavimo procedūros ir dislokavimo konfigūracijos.

Antrasis ramstis: gebėjimų stiprinimas

Antrasis ramstis yra skirtas gebėjimų stiprinimui; jis leidžia CTBT pasirašiusioms valstybėms, ypač besivystančioms šalims, prisidėti įgyvendinant CTBT tikrinimo režimą ir gauti iš to naudos.

Nacionalinių duomenų centrų gebėjimų stiprinimas

Bendra informacija

Nacionaliniams duomenų centrams (NDC) tenka pagrindinis vaidmuo gaunant, apdorojant, analizuojant ir aiškinant TSS duomenis ir TDC produktus. Nors daugelis CTBT pasirašiusių valstybių vis dažniau naudojasi šiais ištekliais tikrinimo, mokslinėms ir civilinėms reikmėms, NDC veiklai dažnai trukdo ribotas techninis pajėgumas, nepakankamos mokymo galimybės, infrastruktūros trūkumas ir nepakankamas moterų atstovavimas su tikrinimu susijusioje veikloje.

Šiuo projektu bus stiprinami NDC gebėjimai: bus rengiami regioniniai ir specializuoti mokymai, teikiama ekspertų techninė parama, diegiamos ir palaikomos gebėjimų stiprinimo sistemos ir vykdoma tikslinė veikla, kad būtų didinamas moterų dalyvavimas ir tobulinamos jų kompetencijos CTBT tikrinimo srityje. Įgyvendinant projektą bus šalinamos gebėjimų spragos ir remiamas žinių išsaugojimas – tobulinama NDC veikla ir didinami nacionaliniai įnašai tikrinimo režimui finansuoti.

Yra trys vykdomo darbo komponentai:

— gebėjimų stiprinimo mokymai ir praktiniai seminarai,

— gebėjimų stiprinimo sistemų diegimas ir palaikymas,

— intensyvūs mokymai pagal iniciatyvą „Ji formuoja mokslą“ (angl. *She Shapes Science*).

Numatomi rezultatai

— Sustiprinta NDC infrastruktūra ir duomenų gavimo, apdorojimo ir analizės gebėjimai (SHI ir RN), remiami diegiamų ir palaikomų gebėjimų stiprinimo sistemų sprendimais.

— Sustiprinti NDC personalo gebėjimai savarankiškai analizuoti įvykius, teikti technines konsultacijas nacionalinėms valdžios institucijoms ir veiksmingiau prisidėti prie regioninės ir tarptautinės tikrinimo veiklos.

Numatomi gaviniai

— 45 NDC darbuotojai, dalyvavę regioniniuose ir specializuotuose mokymuose ir (arba) praktiniuose seminaruose.

— Surengti trys regioniniai praktiniai seminarai ir mokymo kursai, taip pat du mokymai „SeisComp“.

— Įdiegta, atnaujinta arba palaikoma iki 12 gebėjimų stiprinimo sistemų, padedančių gauti, apdoroti ir analizuoti SHI ir RN duomenis.

— Techninė parama ir tolesnė pagalba, teikiama, kad būtų gerinami NDC veiklos rezultatai, įskaitant konsultuojamąjį ugdymą, trikčių šalinimą, palaikymą ir žinių išsaugojimo veiklą.

— Aštuonios moterys, dirbančios NDC, dalyvavusios ir kuruotos vykdant intensyvius mokymus pagal iniciatyvą „Ji formuoja mokslą“, taip didinant jų dalyvavimą ir technines ekspertines žinias CTBT tikrinimo veikloje.

2027 m. patikrinimų vietoje regioniniai įvadiniai kursai (RĮK) (Lotynų Amerika ir Karibai)

Bendra informacija

CTBT numatyta, kad, įvykus branduoliniam sprogimui, atliekamas patikrinimas vietoje siekiant išsiaiškinti, ar sprogimas įvyko pažeidžiant Sutartį. Kol sutartis įsigalios, laikinasis techninis sekretoriatas (LTS) vykdydamas struktūrizuotą mokymo ir gebėjimų stiprinimo programą išlaiko patikrinimų vietoje operacinę parengtį.

Vykdant patikrinimų vietoje RĮK suteikiama pamatinių žinių apie sutartį ir patikrinimų vietoje metodikas ir yra pagrindinė prieigos prie patikrinimų vietoje linijinės mokymo programos, skirtos pakaitiniams inspektoriams, galimybė. Patirtis parodė, kad rengiant RĮK atitinkamame regione didinamas kandidatų skaičius ir dalyvavimas, taip pat prisidedama prie didesnės geografinės įvairovės, lyčių lygybės ir nepakankamai atstovaujamų grupių atstovavimo rengiant patikrinimų vietoje mokymą.

2024 m. Afrikoje sėkmingai įvykus RĮK-26, pagal regioninės rotacijos modelį planuojama RĮK-27 surengti Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regione. Šia veikla bus stiprinamas patikrinimų vietoje mokymo sistemos tvarumas, įtraukumas ir veiksmingumas ir remiama ilgalaikė CTBT tikrinimo režimo parengtis.

Numatomi rezultatai

— Sustiprinta patikrinimų vietoje operacinė parengtis, patikrinimų vietoje mokymuose aktyviau dalyvaujant ekspertams iš Lotynų Amerikos ir Karibų regiono.

— Geresnės techninių ekspertų iš Lotynų Amerikos ir Karibų regiono žinios apie CTBT ir patikrinimų vietoje reikalavimus.

— Sustiprinti CTBT pasirašiusių valstybių pajėgumai skirti kvalifikuotus kandidatus į patikrinimų vietoje linijinę mokymo programą, remiant pakaitinių inspektorių sąrašo tvarumą.

— Išplėstas kvalifikuotų kandidatų į pakaitinius inspektorius rezervas, užtikrinant didesnę geografinę įvairovę, lyčių lygybę ir nepakankamai atstovaujamų grupių atstovavimą rengiant patikrinimų vietoje mokymą.

— Aktyvesnis regiono angažavimasis, kiek tai susiję su CTBTO mokymo veikla ir CTBT tikrinimo režimu.

Numatomi gaviniai

— Vieni surengti RĮK Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regione.

— Parengti ir visiems atrinktiems dalyviams pateikti parengiamieji e. mokymosi moduliai.

— Mokymas klasėje ir surengti praktiniai patikrinimų vietoje metodikos užsiėmimai.

— Atliktos baigiamosios pratybos vietoje.

— Daugiau kaip 30 techninių ekspertų iš CTBT pasirašiusių valstybių apmokyti taikant mišraus mokymosi metodą.

— Rekomendacijos ir įgyta patirtis, užfiksuotos vertinimo po kursų ataskaitoje.

Paramos techniniams ekspertams programa

Bendra informacija

Daugelis CTBT pasirašiusių besivystančių valstybių susiduria su finansiniais suvaržymais, kurie riboja jų ekspertų dalyvavimą CTBTO moksliniuose ir techniniuose posėdžiuose. Tai gali sumažinti jų indėlį į diskusijas ir rekomendacijas klausimais, susijusiais su tikrinimo režimu, nepaisant jų svarbaus vaidmens suteikiant prieglobą TSS stotims ir nustatant NDC.

2006 m. sukurta Paramos techniniams ekspertams programa (TESP) remia kvalifikuotų ekspertų iš besivystančių šalių dalyvavimą oficialiuose CTBTO techniniuose posėdžiuose. Sudarant palankesnes sąlygas jiems dalyvauti su tikrinimu susijusioje veikloje, programa stiprinami nacionaliniai techniniai pajėgumai, skatinamas keitimasis žiniomis ir didinamas Parengiamosios komisijos techninio darbo įtraukumas ir įvairovė. Lyčių pusiausvyra ir geografinis atstovavimas tebėra svarbūs atrankos kriterijai.

Numatomi rezultatai

— Aktyvesnis ekspertų iš CTBT pasirašiusių besivystančių valstybių dalyvavimas Parengiamosios komisijos politikos formavimo organų veikloje.

— Sustiprinti techniniai pajėgumai CTBT pasirašiusiose besivystančiose valstybėse.

— Didesnis įtraukumas, įvairovė ir geografinis atstovavimas šios komisijos techniniame darbe.

Numatomi gaviniai

— 52 techniniams ekspertams iš CTBT pasirašiusių besivystančių valstybių teikiama parama, kad jie dalyvautų B darbo grupės posėdžiuose.

— Sudaromos palankesnės sąlygos lyčių pusiausvyra grindžiamam ir geografiniu požiūriu įvairiam ekspertų dalyvavimui.

CTBT jaunieji lyderiai

Bendra informacija

CTBT jaunųjų lyderių iniciatyva grindžiama CTBTO jaunimo grupės sėkme – ši grupė nuo 2016 m. į veiklą įtraukė beveik 2 000 jaunuolių iš 137 šalių: buvo stiprindami jų gebėjimai ir vykdoma mokslinių tyrimų ir informavimo veikla branduolinio ginklo neplatinimo ir nusiginklavimo srityje.

Minint 30-ąsias CTBT metines ir 10-ąsias CTBTO jaunimo grupės metines, pagal šią iniciatyvą esamas tinklas bus pertvarkytas į labiau struktūrizuotą ir tvaresnę pasaulinę jaunimo platformą. Remdamiesi įgyta patirtimi ir konsultacijomis su nariais, CTBT jaunieji lyderiai didins jaunimo angažavimąsi, stiprins jo lyderystę ir propagavimo veiklą remiant CTBT, kartu bus užtikrintas subalansuotas regioninis atstovavimas ir platus dalyvavimas iš CTBT pasirašiusių valstybių.

Numatomi rezultatai

— Sustiprinti jaunųjų lyderių gebėjimai propaguoti CTBT tikslus ir vadovauti į jaunimą orientuotoms iniciatyvoms nacionaliniu, regioniniu ir tarptautiniu lygmenimis.

— Sustiprintas ir įvairesnis jaunimo dalyvavimas remiant CTBT visuotinimą ir įsigaliojimą.

— Aktyvesnis jaunųjų lyderių dalyvavimas mokslo, diplomatijos ir politikos forumuose, kuriuose sprendžiami CTBT, branduolinio ginklo neplatinimo ir nusiginklavimo klausimai.

— Platesnė pasaulinė informavimo veikla ir didesnis su CTBT susijusių idėjų matomumas pasitelkiant jaunimo vadovaujamą angažavimąsi ir skaitmenines platformas.

Numatomi gaviniai

— Jaunimo vadovaujamas iniciatyvinis komitetas, valdantis CTBT jaunųjų lyderių tinklą.

— Parengta gebėjimų stiprinimo programa, skirta narių žinioms, lyderystei, propagavimo veiklai ir komunikavimo įgūdžiams stiprinti.

— Suteikta parama CTBT jaunųjų lyderių dalyvavimui pagrindiniuose moksliniuose ir diplomatiniuose forumuose CTBT branduolinio ginklo neplatinimo ir nusiginklavimo klausimais.

— Įgyvendintos jaunimo vadovaujamos informavimo veiklos ir dalyvavimo iniciatyvos, įskaitant pavyzdines CTBTO kampanijas (pvz., Pasaulinę meno kampaniją, iniciatyvą „Tapk 2025 m. mokslo ir technologijų konferencijos balsu“ („*Be the Voice of SnT2025*“) ir nauja į jaunimą orientuota veikla.

— Įkurtas buvusių CTBT jaunųjų lyderių grupės narių tinklas siekiant nuolatinio angažavimosi ir išsaugoti institucines žinias.

— Sukurti komunikavimo ir informavimo veiklos produktai, siekiant padidinti CTBT jaunųjų lyderių veiklos matomumą ir aprėptį.

— Sustiprintos strateginės partnerystės su tarptautinėmis organizacijomis, akademinėmis institucijomis, ekspertų grupėmis ir jaunimo tinklais.

Vienodų galimybių skatinimas

Bendra informacija

2022 m., remiant ES, CTBTO, minėdama CTBT 25-ąsias metines, pradėjo vykdyti mentorystės programą, skirtą karjerą gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) srityse pradedančioms moterims. Nuo to laiko buvo sėkmingai užbaigti keturi programos ciklai ir šiuo metu įgyvendinamas penktasis, pagal ją buvo ar yra kuruojama 141 moteris iš visų šešių CTBTO geografinių regionų, dauguma iš besivystančių šalių.

Pagal šią programą karjerą pradedančios moterys užmezga bendravimą su patyrusiais technikos ekspertais, taip padedama joms plėsti profesinius tinklus, stiprinti įgūdžius ir įgyti daugiau informacijos apie karjeros galimybes STEM, branduolinio ginklo neplatinimo ir nusiginklavimo, taip pat su CTBT susijusiose srityse. Mentorystė papildoma teminiais seminarais, praktiniais seminarais ir įgūdžių ugdymo veikla, taip prisidedant prie kvalifikuotų profesionalių moterų skaičiaus augimo.

Šiomis pastangomis remiami informavimo ir įdarbinimo tikslai, tačiau taip pat reikia nuolatinių veiksmų lyčių pusiausvyrai užtikrinti, siekiant pritraukti, ugdyti ir išlaikyti LTS kvalifikuotas moteris. Todėl įgyvendinant projektą nuolatinė mentorystės veikla bus derinama su tikslinėmis priemonėmis, kuriomis siekiama stiprinti institucinę lyčių lygybės, moterų įgalėjimo ir įtraukties darbo vietoje sistemą.

Numatomi rezultatai

— Didesnės kvalifikuotų karjerą pradedančių moterų karjeros galimybės STEM, branduolinio ginklo neplatinimo ir nusiginklavimo srityse, ir išplėstas moterų, techninių eksperčių, talentų rezervas.

— Didesnis informuotumas apie CTBT tikrinimo režimą ir susijusias profesines galimybes.

— Sustiprinta institucinė sistema, kurioje skatinama lyčių lygybė ir moterų įgalėjimas.

Numatomi gaviniai

— Pagal 2027–2029 m. mentorystės programą remiama ne mažiau kaip 40 karjerą pradedančių moterų.

— Vykdoma veikla lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo srityje; apie ją kasmet teikiama ataskaita Jungtinių Tautų tarporganizacinio proceso kontekste.

Veiksmų įgyvendinimas, stebėsena ir ataskaitų teikimas

Bendra informacija

Remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant 2023 m. rugsėjo 25 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2023/2064, ir atsižvelgiant į siūlomos veiklos apimtį ir sudėtingumą, reikalinga speciali parama programos valdymui, kad būtų užtikrintas veiksmingas koordinavimas, įgyvendinimas laiku ir nuolatinė projektų stebėsena bei ataskaitų teikimas. Specialus darbuotojas, kuris nėra personalo narys, būtų pagrindinis kontaktinis asmuo dėl ES finansuojamos veiklos, padėtų koordinuoti visų skyrių veiklą ir užtikrintų, kad ES būtų laiku ir tiksliai teikiamos ataskaitos.

Numatomi rezultatai

— Geresnis ES finansuojamos veiklos koordinavimas ir priežiūra.

— Sustiprinta stebėsena, ataskaitų teikimas ir komunikacija su ES.